

Previsions Macroeconòmiques

Escenari macroeconòmic de Catalunya. 2016 i 2017

Novembre de 2016

Generalitat de Catalunya
**Departament de la Vicepresidència
i d'Economia i Hisenda**

Previsions Macroeconòmiques

Escenari macroeconòmic de Catalunya. 2016 i 2017

Novembre de 2016

ISSN: 2013-2182

© **Generalitat de Catalunya. Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda**

Aquesta obra està subjecta a una llicència Creative Commons del tipus reconeixement d'autoria, usos no comercials i sense obra derivada.

Resum de la llicència:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca>

Llicència completa:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Edició

Direcció General d'Anàlisi Econòmica

Passeig de Gràcia, 19

08007 Barcelona

<http://economia.gencat.cat>

Maquetació

Helena Casanovas Mora

Disseny gràfic

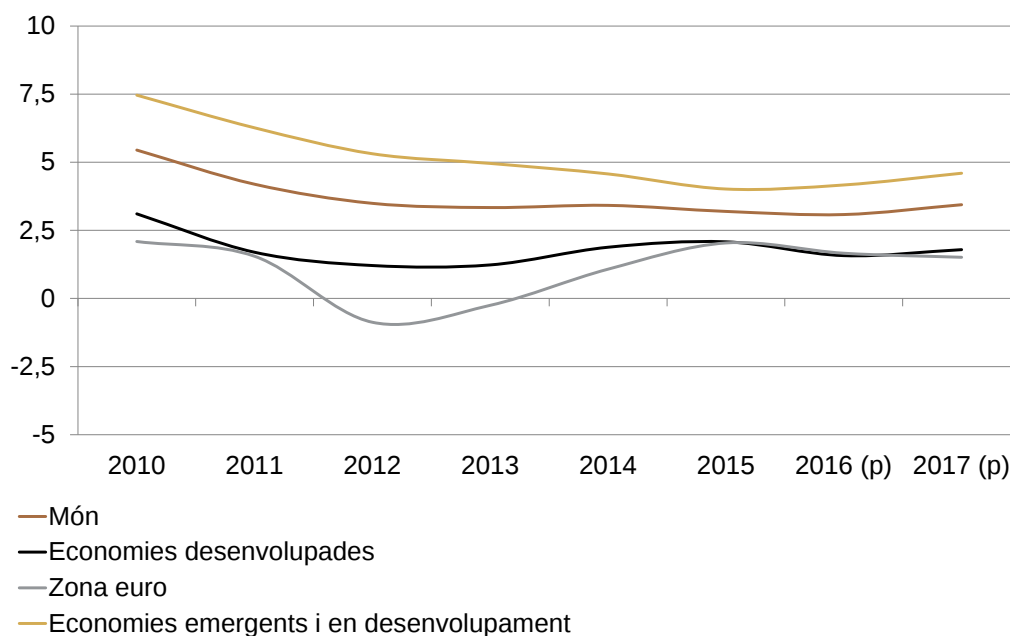
Enric Jardí

Entorn econòmic

L'economia mundial viu una fase de dèbil creixement. Les darreres previsions de l'FMI del mes d'octubre d'enguany apunten per al 2016 un creixement del PIB a escala mundial (del 3,1 %), que serà el més baix després de l'enfonsament de l'economia el 2009. De fet, el creixement econòmic dels darrers anys no ha recuperat el dinamisme anterior a la crisi, i les dades previstes per al 2016 denoten un nou debilitament, encara que feble. Les expectatives per al 2017 presenten una lleu millora que situarà el creixement mundial en un 3,4 %.

Les economies emergents i en desenvolupament són les que en relació amb els anys anteriors a la crisi experimenten una moderació més gran del seu creixement, sobretot per l'abast de la recessió a Rússia i al Brasil, les fortes desacceleracions a les economies més grans de l'Àfrica subsahariana (Nigèria, Sudàfrica i Angola), i l'impacte de la reducció del preu de les matèries primeres. Malgrat això, el conjunt d'aquestes economies continua liderant el creixement mundial: el 2015 amb un creixement del 4 %, i amb unes previsions del 4,2 % el 2016 i del 4,6 % el 2017, amb la Índia i la Xina al capdavant.

Evolució del PIB (%)

Font: FMI.

De fet, l'alentiment que experimenta l'economia mundial el 2016 recau en exclusiva en les economies desenvolupades, atès que enguany el seu creixement es desaccelera 5 dècimes respecte a l'obtingut el 2015, que va ser del 2,1 %. D'aquesta manera, segons les darreres previsions de

l'FMI, el PIB d'aquestes economies s'incrementarà el 2016 tan sols un 1,6 %, i el 2017 un 1,8 %. El canvi més pronunciat l'experimenten els Estats Units, on el 2016 la dinàmica del PIB (prevista en un 1,6 %) és un punt percentual inferior a la del 2015, tot i que s'espera un nou impuls el 2017, fins a un 2,2 %. La forta revisió a la baixa de les previsions de creixement dels Estats Units el 2016 és deguda sobretot al mal comportament de la inversió i del sector exterior, malgrat la fortalesa del mercat de treball. La pèrdua de creixement durant el 2016, és una de les principals raons de l'ajornament de la pujada de tipus d'interès anunciada per la Reserva Federal. A la zona euro, l'alentiment de l'economia enguany ha estat menor (de 3 dècimes, fins a un 1,7 %), però es preveu que aquesta dinàmica continuarà a la baixa el 2017 (1,5 %). Aquestes previsions de la zona euro de l'FMI, coincideixen amb les que ha fet la Comissió Europea el novembre.

Previsions de l'economia internacional

(% de variació interanual)

PIB	2015	2016 (p)	2017 (p)
Economia mundial	3,2	3,1	3,4
Economies avançades	2,1	1,6	1,8
Economies emergents i en desenvolupament	4,0	4,2	4,6
Zona euro	2,0	1,7	1,5
Estats Units	2,6	1,6	2,2
Japó	0,5	0,5	0,6
Xina	6,9	6,6	6,2
Índia	7,6	7,6	7,6
Rússia	-3,7	-0,8	1,1
Brasil	-3,8	-3,3	0,5
Comerç mundial de béns i serveis (volum)	2,6	2,3	3,8
Preu del petroli (en dòlars EUA)	-47,2	-15,4	17,9

(p) Previsó.

Font: FMI (octubre del 2016).

D'altra banda, el fràgil creixement de l'economia mundial, no està tampoc lliure de riscos a la baixa. Un dels que està més present és la pèrdua de dinamisme del comerç mundial, que s'alenteix el 2016 fins i tot més que l'economia (es preveu que el comerç mundial creixi un 2,3%, és a dir 8 dècimes menys que el PIB). Des del 2012 el comerç mundial està creixent a un ritme de tan sols la meitat del que acostumava a créixer les dues dècades anteriors. No obstant això, per al 2017 s'esperen uns resultats més positius (del 3,8 %). S'han allunyat els temors, molt presents a principis d'any, sobre la capacitat d'adaptació de l'economia xinesa, la qual cosa mostra unes perspectives més favorables. En general, els riscos financers han

amainat a curt termini, si bé subsisteixen les dificultats que fan necessari seguint apostant per una política monetària acomodaticia, al mateix temps que el sistema bancari (en especial a l'àmbit europeu) pateix un deteriorament de les rendibilitats pels baixos tipus d'interès, nivells encara elevats de morositat i el baix creixement econòmic. Els riscos derivats dels conflictes bèl·lics al món continuen estant presents.

A la zona euro, malgrat els esforços que està fent el Banc Central Europeu, l'economia evoluciona molt pausadament, i les expectatives en vistes al 2017 s'han deteriorat. Aquest menor creixement esperat el 2017 s'imputa en part a l'impacte advers del Brexit, en un context emmarcat per les dificultats que afronta el projecte europeu, cada cop més necessitat de nous consensos.

Previsions del PIB dels països de la zona euro

(% de variació interanual del PIB)

	2015	2016 (p)	2017 (p)
Estònia	1,4	1,1	2,3
Finlàndia	0,2	0,8	0,8
Eslovàquia	3,8	3,4	3,2
Luxemburg	3,5	3,6	3,8
Alemanya	1,7	1,9	1,5
Bèlgica	1,5	1,2	1,3
Àustria	1,0	1,5	1,6
Malta	6,2	4,1	3,7
Països Baixos	2,0	1,7	1,7
Eslovènia	2,3	2,2	2,6
França	1,3	1,3	1,4
Xipre	1,7	2,8	2,5
Itàlia	0,7	0,7	0,9
Espanya	3,2	3,2	2,3
Irlanda	26,3	4,1	3,6
Portugal	1,6	0,9	1,2
Grècia	-0,2	-0,3	2,7
Letònia	2,7	1,9	2,8
Lituània	1,8	2,0	2,7
Zona euro	2,0	1,7	1,5
Unió Europea	2,2	1,8	1,6

(p) Previsió.

Font: Comissió Europea (novembre del 2016).

Tot i la debilitat que caracteritza l'economia de la zona euro, hi ha algunes excepcions, com Irlanda i Espanya, a més d'altres economies més petites com ara Malta, Luxemburg i Eslovàquia, totes elles amb

creixement per sobre del 3 % el 2016. Tanmateix, les economies més potents tenen una dinàmica molt més feble. A Alemanya es preveu un creixement de l'1,9 % el 2016, que baixarà a l'1,5 % el 2017. A França, no es preveuen canvis al dèbil creixement del 2015 (de l'1,3 %), que es mantindrà el 2016 i millorarà només fins a l'1,4 % el 2017. A Itàlia, la situació és encara més decebedora, amb unes previsions del 0,7 % el 2016 i del 0,9 % el 2017.

D'aquesta manera, es pot observar una divergència notable en el comportament cíclic dels països que formen part de la zona euro, tot i que comparteixen factors favorables al creixement, com ara els baixos preus del petroli, uns tipus de canvi de l'euro competitiu, mesures extraordinàries de política monetària, i tipus d'interès molt baixos. L'economia espanyola es troba entre el grup d'economies de la zona euro amb uns millors resultats el 2015 i també pel que fa a les previsions del 2016 i 2017, en part gràcies a les millores de competitivitat guanyades per la devaluació salarial que, sumades a uns tipus de canvi de l'euro favorables han incentivat l'exportació, però també perquè els baixos tipus d'interès i dels preus del petroli han potenciat la recuperació de la demanda interna que havia quedat molt debilitada des del començament de la crisi.

Escenari macroeconòmic de l'economia espanyola

		2015	2016 (p)	2017 (p)
PIB pm	% de variació real	3,2	2,9	2,3
Demanda interna	Aportació al creixement	3,3	3,2	2,5
Despesa en consum de les llars	% de variació real	2,9	3,3	2,6
Despesa en consum de les administracions públiques	% de variació real	2,0	1,0	0,9
Formació bruta de capital fixe	% de variació real	6,0	5,4	4,2
Saldo exterior	Aportació al creixement	-0,1	-0,3	-0,2
Exportacions de béns i serveis	% de variació real	4,9	5,4	5,7
Importacions de béns i serveis	% de variació real	5,6	7,0	6,7
Llocs de treball creats ¹	% de variació	3,0	2,7	2,2
Taxa d'atur estimat (EPA)	% aturats / població activa	22,1	19,7	17,8

(p) Previsió.

¹ En termes equivalents a temps complet.

Font: Govern espanyol. Ministeri d'Economia i Competitivitat (juliol del 2016).

Les previsions oficials de l'economia espanyola daten de finals de juliol, i no s'han revisat d'ençà llavors a causa del dilatat període d'interinitat viscut, fins a la formació del nou govern. Tot apunta, però, que les previsions oficials actuals (del 2,9 % per al 2016) es revisaran properament a l'alça a la vista de la marxa de l'economia. Aquests resultats més favorables d'enguany queden palesos en altres previsions, com ara les del Banc d'Espanya del mes de setembre (3,2), de l'FMI del mes d'octubre (3,1 %) i de la Comissió Europea del mes de

novembre (3,2 %). L'oscil·lació de previsions disponibles per al 2017 és menor: un 2,2 % l'FMI, i un 2,3 % tant el govern, el Banc d'Espanya i la Comissió Europea.

Previsions de l'economia espanyola

(% de variació interanual)

	2015	2016 (p)	2017 (p)
Ministeri d'Economia i Competitivitat (juliol del 2016)	3,2	2,9	2,3
Banc d'Espanya (setembre 2016)	3,2	3,2	2,3
FMI (octubre del 2016)	3,2	3,1	2,2
Comissió Europea (novembre del 2016)	3,2	3,2	2,3

Font: INE, Ministeri d'Economia i Competitivitat, Banc d'Espanya, FMI i Comissió Europea.

.

Previsions de l'economia catalana

El marc macroeconòmic de Catalunya s'inscriu en un entorn d'evolució feble de l'economia mundial, i encara més de l'economia europea. La desacceleració experimentada pel comerç internacional no propicia tampoc el creixement. Malgrat això, Catalunya està obtenint uns registres molt positius en els mercats exteriors. Això explica els notables creixements que experimenta l'economia catalana el 2015, i que també mostren les dades més recents, que donen base a unes previsions de creixement del 3,4 % el 2016. El 2017 la dinàmica econòmica es preveu que es desaccelerará fins a un 2,7 %, si bé dins d'uns registres positius i força per sobre de la mitjana de la zona euro. En relació amb les previsions anteriors realitzades el mes de maig d'enguany, les previsions del 2016 que ara es presenten són més elevades (abans eren del 2,9 % i ara del 3,4 %), mentre que en el cas del 2017 no han canviat ja que es continua preveient un creixement del 2,7%.

En efecte, el comportament econòmic del 2016 està sent més positiu del previst inicialment, de manera que tot apunta que es mantindrà el mateix ritme de creixement obtingut el 2015. Les previsions del 2017 recullen un cert esgotament de diversos factors externs que han incentivat el creixement dels dos darrers anys: el cicle baixista del preu del petroli es comença a revertir (de fet l'FMI preveu un alça el 2017) i la política monetària està esgotant el seu recorregut a la baixa. D'altra banda, l'evolució de la cotització de l'euro, fins ara molt positiva, és més incerta, si bé la pujada de tipus als EUA podria continuar reforçant aquesta tendència.

Dins d'aquest marc de referència, els diferents components del quadre macroeconòmic de Catalunya presenten les següents línies de comportament:

La demanda interna, en les previsions del 2016 mostra una moderació que s'accentua encara més el 2017: d'una aportació al creixement del PIB de 3,5 punts percentuals el 2015, passa a 3 punts el 2016 i a 2,2 punts el 2017. El canvi fonamental té lloc en la despesa en consum de les llars, que modera notablement el seu creixement: d'un 3,6 % el 2015, a un 3,4 % el 2016 i a un 2,3 % el 2017. Amb l'impacte de la crisi, el consum privat va experimentar una forta contracció, i fins al 2014 no es va començar a reactivar. El fort creixement que encara presenten les

Previsions macroeconòmiques de Catalunya

		2015	2016 (p)	2017 (p)
PIB pm	% de variació real	3,4	3,4	2,7
PIB pm	Milions d'euros	214.927	223.150	232.083
Demanda interna	Aportació al creixement	3,5	3,0	2,2
Despesa en consum de les llars	% de variació real	3,6	3,4	2,3
Despesa en consum de les administracions públiques ¹	% de variació real	3,3	1,2	1,3
Formació bruta de capital ²	% de variació real	5,7	5,3	4,1
Saldo exterior	Aportació al creixement	-0,1	0,4	0,5
Saldo amb l'estranger	Aportació al creixement	-0,5	0,0	0,4
Exportacions de béns i serveis	% de variació real	4,8	5,5	4,9
Importacions de béns i serveis	% de variació real	7,3	6,4	4,6
Saldo amb la resta d'Espanya	Aportació al creixement	0,4	0,3	0,1
Llocs de treball creats ³	Milers	71,6	91,4	69,0
Llocs de treball creats ³	% de variació	2,4	3,0	2,2
Taxa d'atur estimat (EPA)	% aturats / població activa	18,6	16,0	14,4

(p) Previsió.

¹ Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars.

² Inclou la variació d'existències.

³ En termes equivalents a temps complet.

Font: Generalitat de Catalunya. Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda

previsions del consum privat el 2016 i, en menor mesura, el 2017 se situen dins d'una tònica de recuperació dels valors anteriors previs a l'inici de la crisi. La millora de les rendes familiars derivades de l'augment de l'ocupació, el baix nivell dels preus de consum, l'impuls del crèdit al consum, són alguns dels factors que recolzen aquesta dinàmica. Al mateix temps, els baixos tipus d'interès han alliberat recursos de la càrrega financera del deute de les llars, i han permès que el sector privat aprofites la bonança per desendeutar-se, però tot i això tant les llars com les empreses mantenen encara una ràtio d'endeutament elevada.

La despesa en consum de les administracions públiques va caure notablement a Catalunya entre els anys 2011 a 2013 i, tot just es va mantenir estable el 2014. Cal recordar que aquestes dades de consum incorporen els diferents nivells d'administració que operen a Catalunya. El 2015 va ser el primer any després del 2010 en que es va produir un creixement de la despesa corrent pública. Les previsions del 2016 i 2017, preveuen una continuïtat en la recuperació del consum de les administracions públiques però a un ritme més moderat, de l'1,2 % i de l'1,3 %, respectivament, tot tenint en compte les restriccions de dèficit que limiten la despesa.

En el cas de la formació bruta de capital, les expectatives continuen sent bones. Es preveu que el creixement del 2016 se situï en un 5,3 % i el del 2017 en un 4,1 %, donant continuïtat a la recuperació que mostra la inversió d'ençà el 2014. La fortalesa de l'economia, la relaxació de les condicions d'accés al crèdit i els baixos tipus d'interès estan donant ales a la inversió, per bé que l'impuls experimentat per la inversió en béns d'equipament durant el 2014 i el 2015 es va moderant, i és la inversió en construcció la que agafa més força.

Pel que fa a la demanda externa, les previsions apunten que les exportacions de béns i de serveis continuaran dins de la dinàmica positiva que caracteritza l'economia catalana els darrers anys; això comportarà un creixement del 5,5 % el 2016 i del 4,9 % el 2017. Els resultats disponibles dels dos primers trimestres de la comptabilitat trimestral del 2016 recolzen les previsions positives de les exportacions d'enguany. Per al 2017, tot i que es preveu una millora del comerç mundial, les previsions actuals de les exportacions catalanes assumeixen una moderació del creixement, després dels forts creixements acumulats els darrers anys. D'altra banda, es preveu que la moderació de la demanda interna es traslladarà també a les importacions, que alentiran el seu creixement des d'un 6,4 % el 2016 a un 4,6 % el 2017. Amb aquestes taxes de variació, l'aportació del saldo d'intercanvis amb l'estranger el 2016 serà neutre (el 2015 va restar 5 dècimes al PIB), per recuperar una aportació positiva de 5 dècimes el 2017. Finalment, el quadre macroeconòmic contempla que els intercanvis comercials amb la resta de l'Estat tinguin una aportació positiva de 0,3 punts percentuals el 2016 (una dècima menys que el 2015) i que aquesta aportació continuï a la baixa el 2017 fins a 0,1 punts, una dinàmica que està relacionada amb la moderació esperada de la demanda interna a escala estatal.

En l'àmbit laboral, el 2016 es preveu un creixement de l'ocupació a temps complert del 3 %, cosa que es tradueix en una creació neta de 91.400 de llocs de treball també valorats a temps complet. En vistes al 2017, la moderació del creixement del PIB comportarà també una moderació en el ritme de creixement de l'ocupació, que se situarà en un 2,2 %. La taxa d'atur associada a aquestes previsions situen la taxa mitjana d'atur en un 16 % el 2016 i en un 14,4 % el 2017.